

Силабус навчальної дисципліни ПОЛІТЕКОНОМІЯ

підготовки **бакалавра**

(назва освітнього ступеня)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

«Фінансове управління бізнесом»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська
Факультет	Економічний
Кафедра	Економічної теорії та міжнародних економічних відносин
Контакти кафедри	Вул. Архітектора Олега Петрова (Чернишевського) 24а, каб. в500 (п'ятий поверх висотного корпусу), (056) 756-33-60, intern.econom@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Шевцова Світлана Анатоліївна, к.т.н., доцент
Контакти викладачів	shevtsova.svitlana@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/MEX/K5/ROZKLAD.HTML
Консультації	https://pgasa.dp.ua/department/mizhnarodeko/

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Політична економія» складена відповідно до робочої програми цієї дисципліни та освітньо-професійної програми «Фінансове управління бізнесом» СВО ПДАБА – 0726-2020, де зазначені компетентності, які повинні набути здобувачі в процесі вивчення цієї дисципліни, заплановані результати навчання, тематичний план, критерії оцінювання знань здобувачів, політика курсу та рекомендована література. Здобувачі під час вивчення цієї дисципліни повинні набути комплексні знання про найважливіші теоретичні і практичні аспекти умов і факторів становлення, механізмів та інструментів сучасної ринкової економіки, законів її розвитку та функціонування.

	Години	Кредити	Семестр
			I
Всього годин за навчальним планом, з них:	150	5	150
лекції	30		30
лабораторні роботи			
практичні заняття	30		30
Самостійна робота, у т.ч:	90		90
підготовка до аудиторних занять	34		34
підготовка до контрольних заходів	2		2
виконання курсового проєкту або роботи			
виконання індивідуальних завдань			
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24		24
підготовка до екзамену	30		
Форма підсумкового контролю			екзамен

Мета дисципліни полягає у вивченні економічних відносин, які складаються між людьми в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ;

Завдання дисципліни – відповідно до освітньої програми «Фінансове управління бізнесом» підготовки бакалаврів здобувачі повинні:

знати:

- сутність й тенденції, природу і закономірності дії економічних законів;
- принципи дії законів попиту, пропозиції та конкуренції;
- принципи розвитку економічних відносин у суспільстві на мікро-, макро- і світовому рівнях.

- вміти:

- застосовувати діалектичні методи економічного аналізу при дослідженні елементів ринкового механізму;
- обґрунтовувати можливості застосування теоретичних моделей економічного розвитку в практичній діяльності;
- аналізувати проблеми, пов'язані з розвитком грошово-кредитних відносин, фінансової політики та державного регулювання в умовах ринкової економіки;
- оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденції розвитку світової економіки..

Пререквізити дисципліни: «Вступ до спеціальності», «Математика для економістів».

Постреквізити дисципліни: Набуті знання з дисципліни «Політекономія» можуть бути використані при вивченні наступних дисциплін «Мікроекономіка», «Мікроекономіка».

Компетентності: відповідно до освітньо-професійної програми «Фінансове управління бізнесом» СВО ПДАБА – 0726-2020.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Фінансове управління бізнесом» СВО ПДАБА – 0726-2020:

РН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

РН23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Загальні основи суспільного виробництва					
Політична економія: предмет і методи дослідження господарської діяльності	8	2	2		4
Виробництво матеріальних благ і послуг. Відносини власності.	8	2	2		4
Економічні потреби та інтереси	8	2	2		4
Соціально-економічний устрій суспільства.	12	2	2		8
Економічна система та закони її розвитку.	8	2	2		4
Форми організації суспільного виробництва.	8	2	2		4
Капітал: процес виробництва і нагромадження.	8	2	2		4
Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку.	8	2	2		4
Конкуренція і ціноутворення.	8	2	2		4
Підприємство як товаровиробник.	12	2	2		8
Суспільне відтворення. суспільний продукт і його основні форми.	14	2	2		10
Господарський механізм в системі суспільного відтворення.	10	2	2		6
Держава та її економічні функції	10	2	2		6
Сутність і структура світового господарства.	12	2	2		8
Форми міжнародних економічних відносин	14	2	2		10
Разом за змістовим модулем 1	150	30	30		90
Всього годин	150	30	30		90

2. САМОСТІЙНА РОБОТА ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

	Назва теми	Посилання
1	Зародження та розвиток економічних знань. Передісторія економічної науки: економічна думка Стародавнього світу і доби середньовіччя. Економічна думка Київської Русі. Основні напрями сучасної економічної науки: неокласицизм, інституціоналізм, кейнсіанство. Економічна думка в Україні.	п.5 [1]
2	Теорія прав власності. Трансформація відносин власності в Україні. Роздержавлення та приватизація. Форми реалізації власності та оптимізації особистих, колективних та суспільних економічних інтересів. Протиріччя та сполучення економічних інтересів.	п.5 [2]; п.6 [3]
3	Принцип обмеженості ресурсів. Шляхи підвищення ефективності використання основного капіталу. Результати виробництва. Економічне благо і його форми. Матеріальне виробництво і	п.5 [3,4]

4	матеріально-речові блага. Нематеріальне виробництво і духовні, інтелектуальні, інформаційні блага. Поняття багатства. Економічні показники ефективності товарного виробництва. Форма вартості: проста, повна, загальна, грошова. Закон вартості, його сутність і функції. Функції грошей. Інфляція.	п.5 [5]
5	Інфраструктура ринку, її суть, призначення і основні елементи. Ринок засобів виробництва. Споживчий ринок, фінансовий ринок, ринок робочої сили. Становлення ринкових відносин в Україні. Закон попиту та пропозиції. Ринкова рівновага і механізми її досягнення.	п.5 [6,7]; п.6 [4]
6	Негативний вплив монополізації виробництва та антимонопольне регулювання. Особливості конкуренції в умовах регульованого ринкового господарства.	п.5 [8]; п.6 [4]
7	Дрібний, середній і великий бізнес. Система маркетингу: принципи, методи та види маркетингу. Менеджмент: принципи, функції та моделі менеджменту.	п.5 [9]
8	Економічна роль і умови розвитку підприємництва. Організаційно-правові форми підприємництва. Види підприємництва. Особливості розвитку підприємництва в Україні.	п.5 [11]; п.6[6]
9	Формування ставок заробітної плати в умовах недосконалої конкуренції: монопсонії, олігополії, впливу профспілок, держави. Величина земельної ренти і фактори, що її визначають.	п.5 [4,12]; п.6 [5]
10	Теорії циклів. Технологічний цикл розвитку та технологічна криза. Особливості економічної кризи в Україні. Антициклічне регулювання економіки.	п.5 [13]
11	Економічні функції держави. Сукупна пропозиція та сукупний попит. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса. Антиінфляційна політика держави. Еволюція становлення макрорегулювання. Сутність державного регулювання економіки. Система економічного впливу на макропропорції: монетарна (кредитно-грошова) політика, фіскальна (податково-бюджетна) політика, ціноутворення, цільові програми, прогнозування.	п.5 [15]; п.6 [1]
12	Характеристика сучасного світового господарства. Світова інфраструктура. Сучасний валютний механізм. Міжнародна економічна інтеграція і її основні форми. Міжнародне регулювання економічного розвитку. Міжнародні економічні організації.	п.5 [16]

ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ (РОБОТИ)

Курсовий проект не передбачено навчальним планом.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА/АБО ГРУПОВИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні та/ або групові завдання не передбачені навчальним планом.

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

З курсу «Політична економія» передбачено 1 змістовий модуль «Загальні основи суспільного виробництва». Форма контролю змістового модуля – письмова контрольна робота. Для проведення контрольної роботи розроблено варіанти завдань, приблизно одного рівня складності.

Структура завдання складається з питань наступних типів:

1. Теоретичне питання. Оцінюється у 30 балів.
2. 10 питань на засвоєння термінів та понять. Оцінюється у 10 балів.
3. 10 тестів. Оцінюється у 20 балів.
4. 2 задачі. Оцінюється у 40 балів (кожна задача 20 балів).

Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи становить 100 балів.

При виконанні контрольної роботи, 30 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

29-20 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак при цьому допустили деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

19-10 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але недостатньо або поверхово розкрили більшість його окремих положень, допустивши при цьому окремі помилки, які вказують на недостатнє розуміння суті курсу;

9-0 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, які вказують на повне нерозуміння суті курсу.

Кожна правильна відповідь на друге питання (терміни) дає 1 бал;

У відповідях на третє питання (тести) кожна правильна відповідь дає 2 бали.

За розв'язання задачі студент може отримати:

20 балів (розв'язано правильно);

19-10 балів - визначено хід розв'язання, допущено помилку у розрахунках;

9-0 балів - частково визначено хід розв'язання, не зроблено розрахунків.

Враховуючи названі критерії оцінки знань, студент отримує у сумі ту кількість балів, яка відображає рівень виконання завдання.

Критерії оцінювання екзамену. Навчальним планом з дисципліни «Політична економія» передбачено складання екзамену. Екзаменаційний білет складається з 20 тестових питань. Здобувач отримує по 5 балів за правильну відповідь на кожне з тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за тестові питання – 100 балів). Загальна максимальна кількість балів за екзаменаційну роботу – 100 балів, в разі правильних відповідей на всі тестові питання.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Політична економія» визначається як середньоарифметична за змістовим модулем 1 та екзаменом.

4, ПОЛІТИКА КУРСУ

Студент, який пропустив лекції з поважних причин, повинен показати лектору довідку (копію), яка це засвідчує. Пропущені лекції повинен законспектувати і показати викладачеві у призначений додатково викладачем час.

Пропущені лекції без поважних причин, якщо вони систематичні, студент відпрацьовує як і практичні заняття. Контрольну роботу пропущеного поточного контролю (ПК) студент обов'язково повинен написання у призначений додатково викладачем час. Не відпрацьовані таким чином пропущені заняття, відсутність результатів поточного контролю є підставою для не допуску студента до екзамену.

Кожен зі студентів в своїй діяльності, в процесі навчання, повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, які містяться в Кодексі доброчесності ДВНЗ ПДАБА від 5.07.2018 р.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

– самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

Неприйнятними у навчальній, викладацькій та науковій (творчій) діяльності для студентів та співробітників Академії є: академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

В разі, якщо виникають випадки порушення поведінки в аудиторії з боку студента до нього застосовується методи виховного та адміністративного впливу в передбаченому в академії порядку.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) :навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 684 с.
2. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. Г. І. Башнянина і к.е.н., доц. Є. С. Шевчука. – 4-те вид., переробл. і виправлене– Львів: «Магнолія 2006», 2017. 280 с.
3. Помінова І. І. Політична економія: навч.-метод. посібник / І. І. Помінова. Х.: MONOGRAF, 2016. – 268 с.Економічна теорія: Підручник/ За ред.. В.М. Тарасевича.- Київ: Центр навчальної літератури, 2006.
4. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання-Прес, 2007.
5. Горлач М.І., Соколов М.О., Кримов М.І., Лисенко С.Ф. Економічна теорія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 532 с.
6. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. Посіб.- 2-ге вид., випр. і. доп. К.:Знання, 2007.
7. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін. К.: Вища шк. Знання, 1997.
8. Основи економічної теорії/ С.В. Мочерний, С.А. Єрохін, Л.О. Каніщенко та ін. К.: ВЦ «Академія», 1997.
9. Касьяненко Л. М. Економічна теорія : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 224 с.
10. Пилипенко Г.М. Макроекономіка: Навч. посібник. Д.: Національний гірничий університет, 2006.
11. Політекономія: Уч. посібник/ За ред. В.М. Хоменка. Дніпропетровськ: ПДАБА, 2003.
12. Світова економіка: підручник/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогащ та ін. К.: Либідь, 2007.
13. Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. Економічна теорія (політ- економія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія : навч. посіб. Ірпінь Університет ДФС України, 2018. 456 с.
14. Хоменко В. М. Політекономія: Уч. посібник– Дніпропетровськ: ПДАБА, 2013.

Допоміжна:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Голос України. - 1996, 13 лип.
2. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). 2005. №2. Ст. 44.
3. Господарський кодекс України від № 1630-ІХ від 13.07.2021, ВВР, 2021, № 46, ст.378 4. Земельний кодекс України. № 1720-ІХ від 08.09.2021, ВВР, 2021, № 50, ст.394.
4. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» // № 124-ІХ від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295.

5. Закон України «Про оплату праці» // № 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188.
6. Закон України «Про підприємництво» // № 143-IX від 02.10.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.300.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>2.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>3.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL:<http://www.minfin.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL:<http://www.me.gov.ua>
5. Віртуальний читальний зал – Режим доступу: <http://surl.li/cgrvq>

Розробник

(підпис)

(Світлана ШЕВЦОВА)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Тетяна ЗАГОРЕЛЬСКА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економічної теорії та міжнародних економічних відносин
Протокол від «28 » серпня 2023 року № 2

Завідувач кафедри

(підпис)

(Юлія ОРЛОВСЬКА)